

Akademie věd ČR

Orientální ústav AV ČR, v. v. i.

Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.

OHROŽENÁ ARCHITEKTURA MĚSTA MOSULU

8. 2. – 31. 3. 2017

Galerie Věda a umění, Akademie věd ČR, Národní 3, Praha 1

Otevřeno v pracovní dny 10–18 hodin

Výstava *Ohrožená architektura města Mosul* seznamuje návštěvníky s architektonickým dědictvím města, jehož osud závažně poznamenaly ideologicky motivované útoky radikální skupiny Islámský stát. Výstavní expozice, v níž se prolíná archeologický a historický výzkum s moderními technologiemi, ukazuje současné možnosti zkoumání architektonických památek „na dálku“, především prostřednictvím dat dálkového průzkumu Země pocházejících například z amerických špionážních satelitních systémů. Zničené mosulské památky tak zásluhou českých odborníků znovu získávají svou původní, byť virtuální podobu. Návštěvníci mají jedinečnou příležitost seznámit se s opomíjenou mosulskou architekturou a zároveň nahlédnout do činnosti Orientálního ústavu AV ČR.

V úterý desátého června 2014 obsadila severoiráckou metropoli Mosul radikální organizace Islámský stát. Proklamace nového chalífátu, vydaná o tři dny později, končí slovy: *A nyní byste měli hrdě kráčet a těšit se ze spravedlivé a mírumilovné islámské vlády (...), i shledáte, jak velmi velký rozdíl to bude oproti nespravedlivé vládě sekulární.* Výsledkem dvouleté „spravedlivé vlády“ tzv. Islámského státu je 12 000 zabitých mosulských obyvatel, 1,5 milionu vyhnanců a zcela zdevastované město, které před válkou patřilo k památkově nejhodnotnějším střediskům Blízkého východu.

Kulturní genocidě Mosul padly za oběť nejcennější stavby, svědčící o pestré etnické a náboženské minulosti města. Skupina českých historiků a archeologů a jejich iráčtí spolupracovníci se rozhodli systematicky tyto kulturní ztráty mapovat. Cílem jejich projektu, který se od roku 2015 řeší v Orientálním ústavu Akademie věd ČR (program Strategie AV21), je shromáždit maximum informací o téměř padesáti záměrně zbořených islámských a křesťanských stavbách, ale i o architektuře dosud stojící. Získaná data budou po vědeckém vyhodnocení poskytnuta institucím, které se budou angažovat v poválečné obnově města.

Výstava *Ohrožená architektura města Mosul* předkládá první výsledky projektu a je svého druhu pokusem o digitální obnovení nenávratně zničených hodnot města. Tam, kde to dochované podklady umožňují, byly vytvořeny přesné digitální modely staveb. Pramenná základna je však velmi nevyrovnaná: mosulská historická architektura se přes své nesporné umělecké hodnoty nestala předmětem systematické dokumentace a hloubkového studia; od roku 2003 je město z bezpečnostních důvodů západním badatelům prakticky nepřístupné. Některé zaniklé stavby tak nebyly dokumentovány ani jedinou fotografií a je dnes nemožné určit jejich umělecko-historický význam.

Ačkoli tragédie mosulské urbicidy zdaleka neskončila a na sčítání škod je ještě brzy, autoři výstavy doufají, že lze mezi odstřelenými i stále stojícími historickými dominantami města stále najít jednotlivé objekty, které bude možné po válce v různém rozsahu konzervovat a vrátit jim alespoň část jejich původní hodnoty a krásy.

Autoři výstavy:

Ondřej Beránek a Miroslav Melčák, Orientální ústav AV ČR, v. v. i.

Karel Nováček, Univerzita Palackého v Olomouci

Lenka Starková, Západočeská univerzita v Plzni

DOPROVODNÝ PROGRAM

27. února 2017, 16:00, Galerie Věda a umění, Národní 3, Praha 1

Komentovaná prohlídka s autory výstavy Karlem Nováčkem, Lenkou Starkovou, Miroslavem Melčákem a Ondřejem Beránkem.

20. března 2017, 16:00, Galerie Věda a umění, Národní 3, Praha 1

Komentovaná prohlídka s autory výstavy Lenkou Starkovou, Karlem Nováčkem, Miroslavem Melčákem a Ondřejem Beránkem.

Výstavu financovala Akademie věd ČR a finančně podpořil výzkumný program Strategie AV21 a Orientální ústav AV ČR.

Více informací o projektu: www.monumentsofmosul.com

Facebook: Monuments of Mosul in Danger

A1. Obr. 5

Břeh Tigridu a východní část historického Mosulu s mostem na leteckém snímku
T. J. Bradleyho z let 1928–1929.

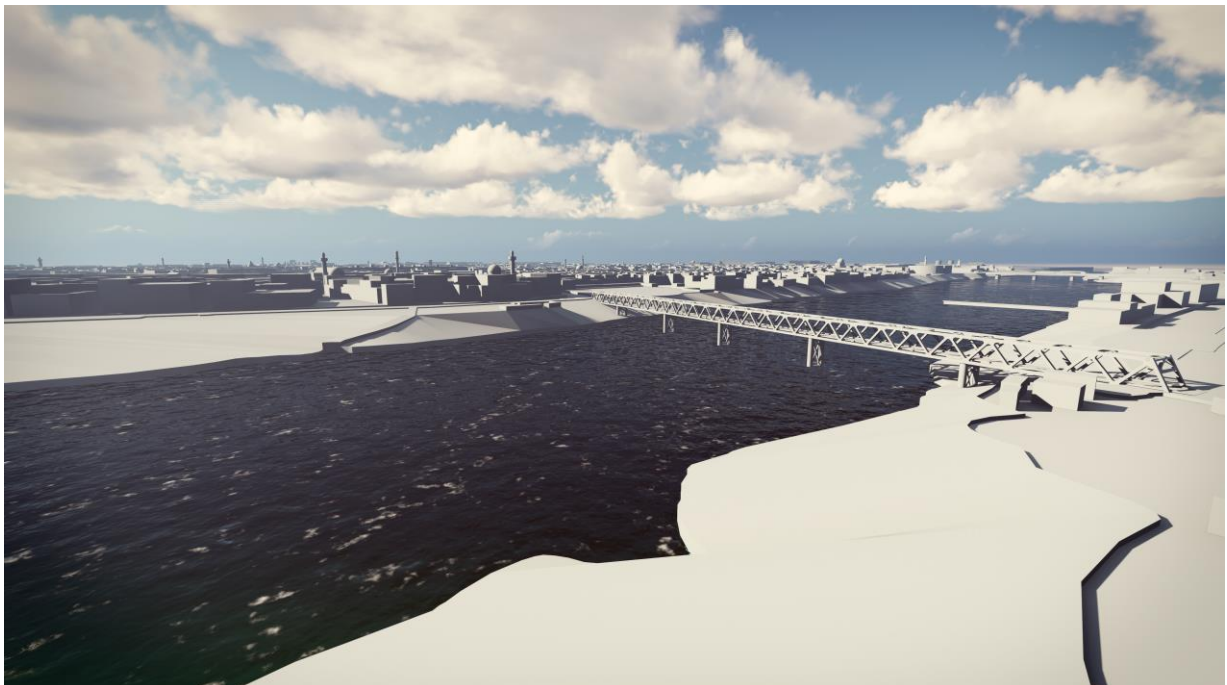
A4. Obr. 1

Velká (Núruddínova) mešita s minaretem al-Hadbá' od jihovýchodu, původní podoba
před zbořením v roce 1942. Modlitební hala byla opatřena žebrovanou kónickou
helmicí.

A9. Obr. 8

Kompletní výstup rekonstrukce metodou fotogrammetrie.

A0. Obr. 1

3D model města Mosulu.